

3. Els registres lingüístics¹

Quan parlem de català (o anglès, italià, francès, etc.) hem de tenir en compte que totes les llengües s'expressen de manera diferent segons les àrees lingüístiques on es produeix el discurs, els *registres*, o els tipus de text produït.

registre (al DIEC): Varietat funcional d'una llengua definida d'acord amb els factors de la situació comunicativa, com ara el nivell de formalitat, el tema del qual es parla, etc.

El parlant utilitza una varietat o altra segons l'ús que n'ha de fer en una situació determinada. En escollir *registre* hem de tenir en compte:

- **tema:** general o específic
- **canal:** oral o escrit (elaborat/espontani)
- **intenció:** informar, convèncer, expressar sentiments, instruir...
- **formalitat:** solemne, formal, neutra, baixa, molt baixa de la situació (indicacions a la GIEC)
- **relació entre emissor i receptor:** la confiança

Els registres poden ser científic, col·loquial, periodístic, administratiu, tècnic, literari, publicitari, polític... Vegem-ne exemples.

CJD (malaltia de Creutzfeldt-Jakob)

Demència presenil descrita per primera vegada el 1920 per Creutzfeldt i l'any següent per Jakob. S'ha trobat un cert predomini d'aquesta patologia en grups ètnics la dieta dels quals s'ha basat tradicionalment en consum d'oví o de caprí sense cocció, sobretot de la massa encefàlica i la medul·la espinal.

Redacció. LOS ÁNGELES.

L'èxit de la subhasta d'objectes de Muhammad Ali, celebrada sense el seu consentiment, ha escampat arreu del món els records de l'exboxejador. Compradors procedents dels Estats Units, Anglaterra, França, Suïssa, Alemanya o el Japó han adquirit prop del 90 per cent dels 3.000 objectes posats a la venda. Els ingressos, dels quals Ali no veurà ni una pesseta, s'estimen en uns 195 milions de pessetes.

¹ Consorci per a la Normalització Lingüística *Índex d'expressió escrita*.(s.d) Barcelona: CNL. [disponible en línia] i material preparat per Elvira Asens i Laia Brulles durant el curs 2018-2019.

–Primer, perquè m’has enganyat.

–Quina estupidesa! ¿Tan important és aquest engany perquè te'n vagis, perquè perdís una mena de vida agradable i profitosa? És desproporcionat, noia!

Senyors,

En ús de la facultat que ens concedeix l’apartat 2.3 del contracte de referència, us comuniquem la nostra decisió de rescindir-lo a partir del dia 31 de desembre vinent.

Agraïrem que doneu rebuda i conformitat a aquesta carta, i us saludem atentament.

Els actius inclosos en aquest grup s’han de valorar a cost d’adquisició, deduint-ne les amortitzacions practicades. Així, les amortitzacions acumulades apareixeran en l’actiu i minoraran l’immobilitzat material. L’amortització acumulada d’un element de l’immobilitzat és el reconeixement que aquest ha sofert un desgast.

1. Col·loqueu aquestes etiquetes en els textos correctes.
 - a. registre científic
 - b. registre tècnic
 - c. registre administratiu
 - d. registre literari
 - e. registre periodístic

REGISTRES FORMALS	<ul style="list-style-type: none">• No són espontanis, sinó preparats.• Se sol utilitzar tractar de <i>vostè</i>.• Lèxic ric i especialitzat.• Sintaxi elaborada. <p>Tipus:</p> <p><i>Científicotècnic:</i></p> <ul style="list-style-type: none">» Propi dels textos científics i tècnics.» Llenguatge objectiu <p><i>Literari:</i></p> <ul style="list-style-type: none">» Propi dels textos amb molta elaboració lingüística: poesies, novel·les...» Llenguatge subjectiu» Ús de comparacions i metàfores.
------------------------------	--

REGISTRE ESTÀNDARD	<ul style="list-style-type: none">• És una varietat que pretén ser neutre (és un pont entre els registres formals i els informals).• S'utilitza a les escoles i als mitjans de comunicació.
REGISTRES INFORMALS	<ul style="list-style-type: none">• Són propis del tracte familiar i d'amistat.• Són espontanis: repeticions, frases fetes, expressions incorrectes... <p>Tipus:</p> <p><i>Col·loquial:</i></p> <ul style="list-style-type: none">» Es fa servir en les converses quotidianes.» Poc elaborat» Sol presentar gestos <p><i>Vulgar:</i></p> <ul style="list-style-type: none">» Presenta molts vulgarismes (mots incorrectes).» L'usen interlocutors de baix nivell cultural.

2. Torneu a escriure aquestes oracions substituint les expressions en cursiva per una d'aquestes locucions o frases fetes:

agafar una galipàndria - ser can Seixanta - això és Xauxa - mamar-se el dit - ser el cul d'en Jaumet

- a. Estigues quiet! Sempre t'estàs movent...
- b. Si surts al carrer sense abric et refredaràs.
- c. En aquesta casa hi ha un desgavell important.
- d. Si et penses que t'ho permetrem tot, estàs molt equivocacat!
- e. No creguis que soc tan innocent, jo

A quin registre pertanyen aquestes frases?

3. Prepareu una oració introductòria per a cada situació:

- a. Em trobo amb un amic pel carrer.
- b. He de respondre un correu al meu cap.
- c. He de començar una exposició oral sobre el meu TFG.
- d. Truco a la meva mare per demanar-li diners.
- e. Escric una carta al President de la Generalitat.

4. Llegiu aquests dos textos i digueu quin registre utilitza cadascun i els motius que t'ho fan pensar.
- a. "Constitueix una regió autònoma de Portugal. La capital és Funchal. Comprèn les illes de Madeira, la més important, i Porto Santo i els grups de Desertas i Selvagens."
 - b. "Madeira, en el meu carnet de ruta, era fins ara un vaixell de diamants i una gran alga fosforescent desmaiant-se sobre el negre de les aigües. Avui la visió decorativa, s'ha convertit en una massa rogenca, clapada de vinyes verdes, d'arbres molsuts i de casetes blanques."
 - c. "L'estiu passat vaig visitar l'illa de Madeira amb tota la meva colla d'amics i vam flipar, ens vam banyar a unes platges increïbles i vam conèixer gent súper oberta i guai."

5. Observeu aquest llistat de mots. Quines paraules formen part del registre col·loquial i quines al científic?

flipar, pispar, aliè, otitis, molar, ratllar, emprenyar, cefalàlgia, clapada, albor, conya, pirat.

6. El text següent presenta un nivell de formalitat alt. Transformeu-lo d'acord amb la varietat estàndard. Podeu ajudar-vos amb les següents paraules:

conèixer - conversa - quedar-se - agradar - remei - perquè - molt de gust - però - anar-se'n - acomiadar-se - tenir – adéu

Molt me plauria de seguir en tan agradable col·loqui. Tanmateix no puc romandre aquí, ja que no dispo de més temps. He de partir i no tinc cap altra opció que prendre comiat. Senyora, encantada d'haver fet la seva coneixença! Bon dia tingui.

7. Digueu si les paraules i expressions sinònimes següents corresponen a la varietat col·loquial, estàndard o culta:

- a. *barco* _____ / *nau* _____ / *vaixell* _____
- b. *morir-se* _____ / *dinyar-la* _____ / *sucumbir* _____
- c. *quarto* _____ / *cambra* _____ / *habitació* _____
- d. *colpejar-se* _____ / *atonyinar-se* _____ / *pegar-se* _____
- e. *delectar-se* _____ / *divertir-se* _____ / *xalar* _____
- f. *veure* _____ / *clissar* _____ / *percebre* _____
- g. *nens* _____ / *infants* _____ / *marrecs* _____
- h. *pispar* _____ / *sostreure* _____ / *robar* _____
- i. *infantar* _____ / *parir* _____ / *donar a llum* _____